

MATUSKA MÁRTON

Rá ne lépünk a gyűlölködés útjára

December ötödike

Gyásznapjaink

December ötödike soha el nem feledhető dátum. Be fog kerülni, már be is került a magyar gyásznapok közé. Ezen a napon zajlott le édes anyaországunkban az a gyalázatos esemény, melynek során az ország lakosságának zöme nem ment el voksát leadni a határon kívül, az utódállamokban élő magyarok mellett, hogy magyar állampolgárságot kaphassunk. Sokan és sokféleképpen értékelték már a 2004. december ötödikén lezajlott magyarországi népszavazást. Sovány vigasz, hogy akik elmentek, azoknak többsége támogatta a kezdeményezést.

A legtöbb elemző, de az istenadta nép zöme is bevett egy csalit és igen rossz következtetésre jutott: elfogadták azt a felkínált következtetést, hogy az anyaországi magyarok megtagadtak bennünket, a határon túl élőket. Innen már csak egy tyúklépés volt a következő, téves magatartás kikövetkeztetése: tagadjuk meg mi is őket! Kevesen jöttek rá a helyes következtetésre. Nevezetesen arra, hogy akik a sikeres népszavazás elleni kampányukban hazudtak reggel, hazudtak délben, hazudtak este, azok éppen ezt tartják sikerüknek: hatalmas éket vertek közénk. Ők, a hazugok pedig tovább folytatták, még mindig folytatják ártalmas tevékenységüket. Talán senki sem írta le, hogy mi, határon túl élő magyarok is elkövetünk ilyen vétket. Többek között – vagy talán elsősorban – mi, délvidékiek mondhatjuk ezt el magunkról. Vagy elfelejtettük volna, hogy közöttünk hányan akadtak, akik a „boldog titói korban” azt mondtuk, hogy mi elsősorban jugoszlávok, s csak azután vagyunk magyarok? A más régiók magyarjai majd megfogalmazzák a maguk szegyenét, ha szükségesnek tartják.

A december ötödikei esemény értékelése megkívánja, hogy történelmi múltunk gyásznapjai közül fel-elevenítsük némelyeknek az emlékét, majd próbáljuk meg a többi mellé helyezni ezt a legutóbbit.

Már maga az a tény, hogy a környező államok kivétel nélkül mindegyike megadta az anyaországi állampolgárságot a saját, külhonban élő nemzettársainak, minden népszavazás nélkül, minősíti az 1990-ben megtörtént rendszerváltás utáni magyar külpolitikát, de ennek az egész eseménynek a kissé részletesebb elemzését nem itt, hanem majd alább fog-

juk végezni. A történelmi, felületes visszatekintést pedig csupán azért végezzük, hogy a december ötödikén megesettek is történelmi távlatba helyezzük. Tesszük ezt azzal a szándékkal – mondjuk ezt ki már itt, az írás elején –, hogy rávilágítsunk: nekünk, az utódállamokban vagy szerte a világban bárhol élő magyaroknak nem magyarországi nemzettársainkkal van gondunk, hanem némely politikussal és politikai párttal, vagy inkább talán hatalmi központtal, politikai erővel, amelybe akár pénzdiktátorokat is érthetünk, akikkel legalább akkora a gondja a Magyarországon élő népnek – magyaroknak és nem magyaroknak –, mint nekünk, külhoni magyaroknak. Bizonyos vonatkozásban még nagyobb is, hiszen – csak példának említsük – a szlovéniai magyarok gazdasági helyzete kétségtelenül sokkal jobb, mint az anyaországia-
ké.

Minden nemzetnek vannak gyásznapjai. Hogy csak a hozzánk, délvidéki magyarokhoz legközelebb álló nemzetek közül egyet, a szerbet említsük. Nekik van olyan gyásznapjuk, amelyre mi magyarok is emlékszünk. Mi rigómezei csata és vereség napjaként ismerjük, ők pedig kosovska bitka, vagy költői nyelven kosovski boj néven emlegetik. Kettő is van belőle. Az első 1389. június 4-én zajlott le. A középkori szerb állam ekkor a csatával együtt elveszítette függetlenségét, annak ellenére, hogy egy bátor szerb, ravasz fogással bejutott a szultán sátrába és megölte. A másik vesztes csata jó fél évszázaddal később esett meg, s ebben részt vett a mi Hunyadi Jánosunk is. Ennek dátuma 1448. október 16–18.

A mai generációk számára az időben hozzánk legközelebb eső nagy gyásznapunk: június negyedike, a nagyon emlékeztetése közé tartozik, de kevésbé emlékszünk rá. (Az 1956-os események idejéből általában nem a felkelés letörésének napjára szoktunk emlékezni, hanem elsősorban azokra a napokra, amelyek a szovjet megszállás megszűntének reményében teltek el.) Az említett júniusi napon íraták alá velünk a Párizs melletti Versailles helységben álló, Nagy-Trianon néven ismert palotában az első világháborút részünkről lezáró okmányt, amelyet a győztesek békeszerződésnek szántak és mondtak. Mi diktátumnak nevezzük, s a győztesek történészei sem vonják kétségbe szóhasználatunk indokoltságát, hiszen a „béketárgyaláson” a magyar

képviselők lényegében nem is vehettek részt. Az volt a feladatuk, hogy annak befejeztével aláírják az elébük tárt szöveget. E szövegen felismerhető a győztesekre jellemző minden rossz jegy: a legyőzöttek jogainak indokolatlan korlátozása, országának mérhetetlen csonkítása, megalázási szándéka, kirablása. A legyőzöttet tulajdonképpen kiszolgáltatták a győztesek kénye-kedvének, valójában akár meg is lehet semmisíteni. A két világháború közötti időben még igen sokat emlegettük ezt a napot, jórészt azon oknál fogva, hogy az európai államok közül Magyarországot olyan súlyosan büntették a győztesek, mint egyetlen más államot sem. Területéből még Ausztria is kapott jutalmat. Az az ország, amelynek császára (Ferenc József), a magyar miniszter, gróf Tisza István kezdeti ellenkezése ellenére megírta a világháború kezdetét jelentő hadüzenetet Szerbiának. „Mindent meggondoltam, mindent megfontoltam.” Nem beszélve a környező többi államról, amelyeknek egyike – Románia – többet kapott Magyarországból, mint amennyi a magyaroknak megmaradt belőle. Szerbia pedig, amelynek külpolitikája bizonyítottan közvetlenül szervezte a szarajevói merényletet az Osztrák-Magyar Birodalom trónörökösé ellen – amely merénylet végül casus belliként szolgált a nagy világháború kezdetéhez – szintén jókora területtel lett jutalmazva Magyarország kárára. A második világháború után el akarták velünk feledtetni ezt a napot, azért emlékszünk már rá oly kevéssé. Csak az utóbbi két évtizedben kezdjük ismét visszahozni a köztudatba.

Gyásznapijaink közül kettő maradt meg leginkább az emlékezetünkben. Október hatodika és augusztus 26-a. Az előbbiről szinte minden magyar tudja, hogy 1849-ben ezen a napon végezték ki Aradon a szabadságharc tizenhárom vezérét. Még azt is tudjuk, hogy nem is voltak mindannyian magyar nemzetiségűek, mégis magyar hős lett belőlük. Egyikük éppen büszke szerb volt, Damjanich János. Oly büszke, hogy törött lábbal, de katonához méltó keménységgel állt a bitófa alá, s ott még arra is volt gondja, hogy a hóhért óvatosságra intse. Nem a törött lába, hanem a szakállja miatt! Arra intette a pribéket, össze ne kuszálja. Nem szoktunk megemlékezni az október hatodikát közvetlenül megelőző másik gyásznapról, augusztus tizenharmadikáról, a világosi fegyverletétel dátumáról, nyilván a két nap közelsége miatt, s amiatt, hogy Haynau tábornok, a brescicai hiéna néven ismert osztrák császári főmegbízott csak valamivel e nap után kezdte meg hóhéri munkáját.

A korábbi idők nagy gyásznapijai közül – így visszafelé haladva – a második, a mohácsi csata napja következik a sorban, amelyre sokan emlékezünk. 1526. augusztus 26-a. A középkori Magyarország utolsó napjának is nevezhetjük. Odaveszett ekkor maga a király – II. Lajos –, Tomori Pál hadvezér és

kalocsai érsek, meg az ország színe-java. Nem sokkal utána az ország több régióra szakadt, amelyek időnként egymás ellen hadakoztak, s veszélybe került akkor is – akárcsak napjainkban – az egységes magyar nemzetudat. Az Erdélyi Fejedelemség önálló nemzetpolitikát folytatott, de jórészt a török szultán által megszabott korlátok között. Nem kevés alkalommal a fejedelmi hadak a szultán szolgálatában küzdöttek az európai keresztény hadak ellen, amelyek között magyar seregtestek is voltak bőven. Ebben a korban, a hódoltsági területek határán olyan főnemesek védtek az országot, mint a Zrínyiek és rokonaik. Akik közül némelyek a török elleni harcban véreztek el, mások meg az osztrák elnyomás elleni közdelemben. A bécsi császár szolgálatában olyan magyarok is álltak, mint Hadik András. S olyan főnemesek küzdöttek a császár uralma ellen, mint a Rákócziak.

Még korábbi időből, jól emlékeztetünkbe vésve őrizük a tatárok elleni katasztrófa emlékét. Helyszínét és évét még csak-csak megmondjuk: a muhi pusztá, 1241, de napját már csak kevesen tudják emlékezetből felidézni. Akkor is egy, a fél világot uraló nagyhatalom állt velünk szemben, Batu kán, a tatárok vezére. Amíg a tatár velünk foglalkozott, addig Európa szerencsésebb része szurkolt, és örült, hogy a hódító nálunk megakadt. Mi meg majdnem elvéreztünk. Akkor is odaveszett az országvezetők sokasága, de megmaradt a király, IV. Béla. S ő újjáépítette az országot, pedig futnia kellett e csata után, szinte védtelenül, és néha még éhezve is egészen a dalmáciai Trau (Trogir) városáig, ahol még szintén nem érezhette magát biztonságban, olyannyira, hogy a közelben felszerelt hajók álltak készenlétben arra az esetre, ha a tatár odáig tudja követni.

A sok, kisebb-nagyobb gyásznapi között szinte önkényesen válogatva utoljára említjük az egyik legrégebbit, amelyet a honfoglalás után éltünk át. Ami ekkor lezajlott az nem magyar hon területén esett meg velünk, hanem idegenben, a németországi Augsburg közelében, a Lech folyó mellett, ezért Lech-mezei csataként tartja számon az írott történelem és a nemzeti emlékezet. Itt vesztették el utolsó csatájukat a kalandozó magyar őseink Lél – másként Lehel – vezér és társai: Bulcsu és Sur, az ellenük összefogó nyugatiaktól. Minek következtében sok magyar lelte ott halálát, az említetteket pedig Henrik bajor herceg Regensburgban felakasztatta.

Valóság, legenda, költészet

Tanulságos végignézni, mit emlegetünk e gyásznapiakkal összefüggésben akár mint történelmi tény, akár mint a gyász elviselhetőségét segítő legendát.

Ez utolsóként említett Lech-mezei csatáról mi azt a legendát idézzük, mely szerint Lehel vezér, kivég-

zése előtt utolsó kívánságként azt óhajtotta, hogy még egyszer belefújhasson az ökörszarvból készült nevezetes riadókürtjébe. A győztes „Konrád császár” elég tett az óhajnak, ám Lehel, miután előhúzta kürtjét, abba nem belefújt, hanem fejbe sújtotta vele „Konrádot”, hogy az – ősi magyar hit szerint, mivel legyőzöttjeként előtte megy a túlvilágra – szolgálja legyen ott. Az eset „bizonyítéka”, hogy a kürtből e halálos csapás következtében letörött egy darabka. A tény ezzel szemben az, hogy Lehelt nem Konrád császár, hanem – mint említettük – Henrik bajor herceg akasztatta föl. A legenda a csúfság elviselését könnyítette számunkra. A túlélést segítette.

A többi gyásznapi káros következményeinek elviselését is hasonló, lélekgyógyító eszközök alkalmazása tette lehetővé. Mohácsi országvesztésünk fájdalmát például Kisfaludy Károly Mohács című versében – néhány verssor idézésével szemléltetve – így:

*„Hősvértől pirosult gyásztér, sóhajtvá köszöntlek,
Nemzeti nagylétünk nagy temetője, Mohács!”*
A bölcs költőnek van mersze kimondani, hogy
*„Nem! Nem az ellenség, ön-fia vágta sebé.
Gyászemlékű vidék! Mi sok ínség kútfeje lettél:
Párolgó mezeid bánatos oszlopa ez.”*

Majd néhány sorral alább:

*„Hány szűz fonnyada el zsarlónk buja karjain ekkor,
S Duna szőke vizén hány rabok úsztak alá!*

Verse végén azonban jön a lélekszabadító biztatás:

*„Új nap fényle reánk annyi veszélyek után,
Él magyar, áll Buda még! A múlt csak példa legyen most.
S égve honért bizton nézzen előre szemünk,
És te virulj, gyásztér! a béke malasztos ölében,
Nemzeti nagylétünk hajdani sírja, Mohács!”*

Nem tehetjük meg, hogy gyásznapiaink keletkezésének elemzése, illetve hát hibáink magunk előtt való beismerése nélkül, csupán másokat okolva próbáljuk meg értékelni történelmi vereségeinket. Képzelnék el, mekkora tömeget, hadsereget tudott volna maga mögé állítani Kossuth Lajos, ha szabad parasztok helyett csupa jogfosztott jobbágyokra kellett volna támaszkodnia. S gondoljuk el, mekkora és milyen elszánt hadserege lett volna Tomori Pálnak, ha Dózsa és parasztjai, meg az általuk lemészárolt urak nem az egymás közti leszámolásban véreznek el, hanem megérik a mohácsi ütközetet és ott, a törökkel vívott csatában hősködhetnek. A Dózsa-féle parasztlázadás és a mohácsi csata között mindössze bő évtized telt el. Az ország nem tudta még pótolni a parasztlázadás vereségét sem, nemhogy a társadalmi békét sike-

rült volna helyreállítani urak és szegények között. Nem túl régen Andrásfalvy Bertalan foglalkozott azzal a kérdéssel, mennyivel járultunk hozzá történelmi vereségeinkhez. A trianoni vereséghez például, a parasztfelkelés idején elkövetett hasonló cselekedeteinkkel.¹ Cikkében többek között azt bizonygatja, hogy a Dózsa kezére adott sereg alkalmas volt arra, hogy a pápa által meghirdetett, török elleni, új kereszties hadjárat egy újabb, 1456-ban, a Nándorfehérvárnál látott diadal lehetőségét vetítse előre. A jövendelmüket féltők azonban nem akarták háborúba engedni a küzdeni kész nincsteleneket, s emiatt támadt a parasztfelkelés. Lényegében így látta ezt Ady is, amikor azt énekelte: *„Hé, nagyurak, jó lesz tán szóba állni / Kaszás népemmel...”* Csakugyan jó lett volna szóba állni a huszadik század elején a nincstelen magyar tömegekkel. Hogy ne tántorogjanak már annyian Amerikába.

Büntetés?

Ma már ismerjük, milyen idegenkezűség, nagyhatalmi háttérrel kellett ahhoz, hogy 1917-ben, a háborúban álló, forrongó Oroszországban a lenini hatalom kiteljesedjen. Nem csekély munka volt ez! A beavatatlankok nem is értették, hogyan alakulhatott úgy a cárizmus és a cár sorsa, ahogyan megtörtént, ahogyan kifejlődött a bolsevista rendszer. Milliók feláldozásával, s milliók világgá üldözésével. Az egyszerű emberek így magyarázták a történeteket: Mindez Isten büntetése, mert az emberek gonoszul viselkedtek. S ha jól belegondolunk, csakugyan van ráció ebben az irracionális megfogalmazásban. Hát értette az orosz főnemes, mi baja van a muzsiknak? Aztán, hogy a muzsikok és a proletárok tömege, bolsevista agyfertőzésben kivégezte előbb a cárt családotól, majd a főnemeseket likvidálta az országból, végül eljutott odáig, hogy önmagára is sor került, s jött a gulág. Egy mást vitték.

A „kaszás néppel” Ady korában sem, de a huszadik század első felében sem akart szóba állni nagyuraink zöme. A földreform valójában sosem lett a magyar társadalomban végrehajtva. A kommunista rendszerben vagyonekobbzás keretében végrehajtott kisajátítás ugyanis nem a társadalom javát szolgálta, hanem a kommunisták hatalmát erősítette csupán. Negyven esztendőre. Rosszul jártak a nagybirtokosok, mert ők is nincstelenekké váltak, és megalázottakká; ezt követően az a földtulajdonos sem rendelkezett már a vagyonával, aki példásan gazdálkodott, emberségesen bánt a nála dolgozókkal, gyarapította az országot, annak hírnevét és a népét. Rosszul jártak azok a korábbi nincstelenek is, akik kaptak földet, de mindössze néhány esztendőre csupán, utána pedig maguk is kulákká meg zsíros paraszttá lettek minősítve, mert nem akaródzott nekik önként belépni a hatalom által

kreált szövetkezetbe, amely lényegében nem is a parasztközösség volt, hanem kolhoz és szofhoz, amitől rettegett nagy- és törpebirtokos egyaránt, de még az agrárproletárok nagy része is. Nem ilyen lovat akartam – mondhatta a földreformra sóvárgó egész magyar agrárnépesség, s vele együtt a fővilágosult írók és polgárok tábora. Mennyivel kevésbé lett volna sérülékeny a magyar társadalom a Rákosi-féle rendszerváltásban, ha a kommunista propaganda nem talál olyan termékeny talajra, amilyen a földreformra évszázadokon át váró falusi lakosságban kifejlődött a várakozás hosszú ideje alatt?! Végül a földreformból az lett, hogy minden magyar földnélkülivé vált. És gyára sem volt már senkinek régen. De még asztalosműhelye és szatócsboltja is csak alig valakinek. Aztán 1956-ban betelt a pohár. A magyar nép fölkel a megszállók ellen, akik ezt a hatalmas csalást kieszelték, hogy a reform ígéretében mindenkitől mindent elvettek. A nagyhatalmak meg a háttérben szépen megbeszélték, hogy Magyarország sorsa e felkelés ellenére is úgy fog alakulni, ahogyan azt Jaltán, Potsdamban korábban megbeszélték: szovjet befolyási övezet lesz továbbra is. Nyöghette az ország az igáját.

A határon túli magyarok pedig a magukét. Felvidékről kitelepítés, Kárpátalján a malenkij rabot, Erdélyben Ceausescu és falurombolás, Délvidéken felszabadításnak nevezett magyarirtás.

Ilyen tapasztalatok után jön az ötlet, hogy a magyar nemzet úgy is egyesülhet, hogy nem követel hátrámódosítást. Amitől úgy félnek az egykori Magyarország testéből támadt és felhízott környező országok, mint ördög a szenteltvíztől. Az egyesüléshez – többek között – az is kell, hogy az anyaország állampolgárságot adjon a határain kívül élő nemzettestvéreknek. Egyik környező állam sem ellenezheti, ha nem is tetszik neki. Hogyan lehet ezt mégis megakadályozni? Olyan magyar politikusok és pártok révén, akik és amelyek egymásra uszítják a magyarokat. A határon kívülieket a belül lévőkkel.

Elképzelhető-e, hogy a népszavazás idején uralkodó magyar politikai pártok vezetői nem tudták, hogy hazudnak? Amikor a szavazás sikere ellen politizálnak. Államköltségen járnak az országot és győzögetik a magyar állampolgárokat, hogy ez a magyar nyugdíjasok kenyerét fogja megfelelni. A munkában lévőket, hogy a munkájuk elvesztésével fog járni. Elveszítik a betegbiztosítási jogukat. Az összes magyar állampolgárt, hogy a beáramló idegenek fognak eluralkodni az országban. Elképzelhető ugyan, de képtelenség, hogy ne tudták volna, mit cselekszenek. Aki mégis ilyesmit mond, az vagy tudatosan félre-

zeti a magyarországi szavazópolgárokat, vagy korlátolt. Hazudik vagy buta.

Hazudtunk délben, hazudtunk... mondta nem sokkal később egyikük.

Miért mondta?

Más kérdések feltevése után talán megközelíthetjük a választ.

Miért privatizálta el a nemzet vagyonát? Ez a politikus és az ő pártja, meg az, amely mindig mellette szavazott.

Miért varratott az ország nyakába akkora adósságot, hogy jó fél évtizede az államcsőd fenyegeti Magyarországot?

Miért tétette tönkre Magyarország iskolarendszerét, amelyet sok országban példásnak tartottak?

Miért rombolta le az egészségvédő intézményrendszert?

Miért lehetetlenítette el az önkormányzatok önkormányzását?

Miért adta idegen kézre az ország közlekedését?

Miért nem törődik az ország katasztrofális demográfiai helyzetével?

Van még kérdés?

Van!

Válasz is van. Az ilyen politikus – politikusok, pártok, pénzemberek stb. hada – tudatosan ügyködik az ország tönkretételén.

Újabb kérdés: Ha egy ilyen politikus, politikai párt, pénzember, minket – magyarországiakat és határon túli magyarokat – egymásnak ugraszt, akkor nekünk át kell harapni egymás torkát? Meg kell tagadnia a marosvásárhelyi magyarnak a budapestit? Az újvidékieknek a debrecenit? A nagyszöllősinek a pozsonyit? És viszont. Hát hiszen ez volt ennek a politikusnak, ezeknek a politikusoknak, ezeknek a pártoknak, pénzembereknek a feltett szándéka! Hogy elorozzák tőlünk az országot, az együvé tartozásunk tudatát, és uralkodhassanak felettünk. Mi meg – balgák – felültünk neki? Nekik?

Na nem! Átlátunk a szitán. Csak egy kis időbe telik, amíg meg merjük fogalmazni, hogy ekkora gazemberiséget mer valaki elkövetni. S még egy kis idő, amíg le is írjuk, amire rájöttünk. Ők majd nem fognak csodálkozni, hogy egymásra rontunk, hiszen ezt bekalkulálhatják. Csak egy újabb Leninnel nem számolnak, aki majd szépen sorra veszi őket is, meg minket is. Akinek tetteit kései utódaink lsten büntetésének fogják majd vélni.

Hacsak...

Sok időnkbe meg erőnkbe telik, amíg gonosz cselekedeteik következményeit kiheverjük. Erős összefogással.